

ART HOUSE

Harjoitus tekee mestarin

Suomen kielen perusharjoituksia
maahanmuuttajille

Marja-Liisa Saunela

Harjoitus tekee mestarin 1

Marja-Liisa Saunela

Harjoitus tekee mestarin 1

Suomen kielen perusharjoituksia
maahanmuuttajille

7. painos, 2019

© Art House Oy ja Marja-Liisa Saunela 2008

ISBN 978-951-884-476-4
KL K 88.207

Art House
Bulevardi 19 C
00120 Helsinki
info@arthouse.fi
www.arthouse.fi

Kansi: Mediakettu Jari Peurajärvi
Taitto: DTP Sisko Honkala
Painettu EU:ssa

SISÄLLYS

Kirjan käyttäjälle	9
--------------------	---

VERBIT

1. Verbien astevaihtelu	13
Verbien astevaihtelun muutostyypit	13
A- ja B-astevaihtelulliset verbityypit	14
2. Verbien aikamuodot	15
Preesens ja imperfekti	15
Perfekti ja pluskvamperfekti	20
TEHTÄVIÄ: Verbien astevaihtelu	22
TEHTÄVIÄ: Verbien aikamuodot	25
3. Verbien tapaluokat	56
Imperatiivi	56
Konditionaali	57
TEHTÄVIÄ: Imperatiivi	60
TEHTÄVIÄ: Konditionaali	65
4. Passiivi	74
Passiivin aikamuodot	74
Passiivin konditionaali	75
TEHTÄVIÄ: Passiivin aikamuodot	76
TEHTÄVIÄ: Passiivin konditionaali	89
5. MA-infinitiivi	93
TEHTÄVIÄ: MA-infinitiivi	97

NOMINIT

1. Nominityypit ja nominien astevaihtelu	109
Nominityypit	109
Nominien astevaihtelu	111
TEHTÄVIÄ: Nominityyppien monikot	113
TEHTÄVIÄ: Nominien astevaihtelu	120
2. Sijamuodot	125
Genetiivi	125
TEHTÄVIÄ: Genetiivi	128
Monikon nominatiivi	132
TEHTÄVIÄ: Monikon nominatiivi	133
Sisäpaikallissijat	137
Inessiivi	137
TEHTÄVIÄ: Inessiivi	138
Elatiivi	142
TEHTÄVIÄ: Elatiivi	144
Illatiivi	149
TEHTÄVIÄ: Illatiivi	151
Ulkopaikallissijat	155
Adessiivi	155
TEHTÄVIÄ: Adessiivi	156
Ablatiivi	164
TEHTÄVIÄ: Ablatiivi	165
Allatiivi	170
TEHTÄVIÄ: Allatiivi	171

Partitiivi	176
TEHTÄVIÄ: Partitiivin muodostaminen	178
Partitiivin käyttö: predikatiivi	183
TEHTÄVIÄ: Partitiivi predikatiivina	186
Partitiivin käyttö: eksistentiaalilauseen subjekti	193
TEHTÄVIÄ: Partitiivi eksistentiaalilauseen subjektina	194
Objektin sijamuodot partitiivi ja akkusatiivi	200
TEHTÄVIÄ: Objektin sijamuodot	204
Essiivi	228
TEHTÄVIÄ: Essiivi	230
Translatiivi	240
TEHTÄVIÄ: Translatiivi	242
Monikon genetiivi	250
TEHTÄVIÄ: Monikon genetiivi	251
3. Verbaalisubstantiivit	260
TEHTÄVIÄ: Verbaalisubstantiivit	262
4. Adjektiivit	270
Adjektiivien vertailuasteet	270
TEHTÄVIÄ: Adjektiivien vertailuasteet	272
-sti-loppuisten adverbien muodostaminen	283
TEHTÄVIÄ: -sti-loppuisten adverbien muodostaminen	285
KERTAUSTEHTÄVIÄ	290

KIRJAN KÄYTTÄJÄLLE

Harjoitus tekee mestarin -kirjasarjan ensimmäinen ja toinen osa on tarkoitettu aikuisille maahanmuuttajille, jotka ovat jo aikaisemmin perehtyneet suomen kielen perusrakenteisiin.

Kirjat on suunniteltu koulutuksissa käytettäviä suomen kielen oppikirjoja täydentäväksi tehtävämateriaaliksi. Tehtävät on laadittu sellaisten aikuisopiskelijoiden tarpeisiin, jotka tavoittelevat yleisten kielitutkintojen keskitason taitotasoa (3–4) ja jotka kokevat tarvitsevansa sujuvan toiminnallisen kielitaidon saavuttamiseksi kielitietolähtöisen harjoitusmateriaalin avulla rakennettua vankkaa teoriapohjaa.

Harjoitukset sopivat kielen keskeisten rakenteiden kertaamiseen esimerkiksi koti- ja etätehtävinä. Suuri osa harjoituksista on laadittu sellaiseen muotoon, että opiskelijan on mekaanisen suorittamisen lisäksi paneuduttava myös lauseiden sisältöjen ymmärtämiseen. Harjoituksissa on otettu huomioon kielen osaamisen eri alueita: rakenteita, sanastoa, kirjoitetun tekstin ymmärtämistä ja kirjoittamista. Tehtävien avulla harjoitellaan erityisesti niitä rakenteita, jotka esiintyvät taajaan suomen kielessä.

Harjoitus tekee mestarin 1: suomen kielen perusharjoituksia maahanmuuttajille -kirjan tehtävissä kerrataan jo perusopinnoista tuttuja, mutta usein vielä keskitasonkin kielitaitoon tähtäävien opintojen alkuvaiheessa ongelmia tuottavia perusrakenteita, joiden sujuvan käytön oppiminen vaatii runsaasti toistoa. Pääpaino on muoto-opin kysymyksissä. Kirjassa käydään läpi muiden muassa verbien aikamuodot ja tapaluokista imperatiivi ja konditionaali. Sijamuotoja koskevissa tehtävissä yksikkö- ja monikko-muodot esiintyvät yhdessä, mikä vaatii opiskelijalta huolellista teoriaan paneutumista. Nominien sijamuodot esitellään tavanomaisimmissa käyttöympäristöissään, joten esitysjärjestys ei

noudata tiukasti muoto-opin ja lauseenjäsennyksen välisiä rajoja. Siten esimerkiksi objektia ja sanojen rektioita käsitellään sijamuotojen yhteydessä.

Harjoitus tekee mestarin 2: suomen kielen keskitason harjoituksia maahanmuuttajille -kirjan tehtävissä keskitytään kirjoitetulle kielelle tyypillisiin rakenteisiin, joiden vähintäänkin passiivinen hallinta on välttämätöntä jo tavallisen sanomalehtitekstin ymmärtämiseksi. Tehtävät auttavat keskitason kielitutkintoon valmentautuvaa opiskelijaa ennen kaikkea monimutkaisten rakenteiden takia vaikeasti avautuvien tekstien ymmärtämisessä. Aktiivisen kirjallisen kielitaidon harjoittamiseksi laaditut tehtävät soveltuvat hyvin myös yleisten kielitutkintojen ylimmille tasoille (5–6) tähtäävien opiskelijoiden harjoitusmateriaaliksi. Pääpaino on lauseopissa, lauseiden yhdistämisessä, partisiippien käytössä ja lauseenvastikkeissa, mutta tehtävissä esitellään myös nykysuomessa harvinaisemmat sijamuodot.

Molemmissa kirjoissa tehtäväkokonaisuuksia edeltävät tiivistetyt teoriaosuudet, ja mahdollisuuksien mukaan asiat on niissä esitetty havainnollisin taulukoin. Kirjojen lopussa on harjoituksia kertaavia monivalintatehtäviä.

Harjoitus tekee mestarin 3: suomen kielen syventäviä harjoituksia maahanmuuttajille keskittyy sanojen muodostamiseen johtamalla ja yhdistämällä, sanojen merkityksiin sekä sanontoihin ja sananlaskuihin. *Harjoitus tekee mestarin 4: lisäharjoituksia yleiseen kielitutkintoon valmistautumista varten* taas valmentaa opiskelijaa yleisten kielitutkintojen suomen kielen keskitason kokeeseen. Kirjassa on runsaasti tekstinymmärtämisharjoituksia sekä tehtäviä, joissa pystyy muun muassa monipuolistamaan sanavarastoaan, kertaamaan erilaisia rakenteita ja kehittymään kirjoittajana.

VERBIT

1. VERBIEN ASTEVAIHTELU

VERBIEN ASTEVAIHTELUN MUUTOSTYYPIT

Vahva aste (infinitiivi)		Heikko aste (yks. 1. p.)	Muutos	Vahva aste (yks. 1. p.)		Heikko aste (infinitiivi)
liikkua	>	liikun	kk ~ k	loukkaan	<	loukata
riippua	>	riipun	pp ~ p	hyppään	<	hypätä
muuttaa	>	muutan	tt ~ t	ajattelen	<	ajatella
alkaa	>	alan	k ~ –	pakenen	<	paeta
sopia	>	sovin	p ~ v	tapaan	<	tavata
tietää	>	tiedän	t ~ d	riitelen	<	riidellä
onkia	>	ongin	nk ~ ng	hankaan	<	hangata
ampua	>	ammun	mp ~ mm	lämpenen	<	lämmetä
kieltää	>	kiellän	lt ~ ll	valtaan	<	vallata
antaa	>	annan	nt ~ nn	kuuntelen	<	kuunnella
kertoa	>	kerron	rt ~ rr	vertaan	<	verrata
polkea	>	poljen	lke ~ lje	halkean	<	haljeta
särkeä	>	särjen	rke ~ rje	tarken	<	tarjeta
			hke ~ hje	rohkenen	<	rohjeta

A- JA B-ASTEVAIHTELULLISET VERBITYYPIT

A-ASTEVAIHTELU		B-ASTEVAIHTELU		
Persoonaa	Verbityyppi 1	Verbityyppi 3	Verbityyppi 4	Verbityyppi 6
	kertoa rt > rr	ajatella t > tt	tavata v > p	lämmetä mm > mp
minä	kerron	ajattelen	tapaan	lämpenen
sinä	kerrot	ajattelet	tapaat	lämpenet
hän	kertoo	ajattelee	tapaa	lämpenee
me	kerromme	ajattelemme	tapaamme	lämpenemme
te	kerrotte	ajattelette	tapaatte	lämpenette
he	kertovat	ajattelevat	tapaavat	lämpenevät

2. VERBIEN AIKAMUODOT

PREESENS JA IMPERFEKTI

Myönteinen preesens ja imperfekti

Verbityyppi 1 (A-astevaihtelu)

INFINITIIVI	PREESENS		IMPERFEKTI	
	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona
kertoa	kerron	kertoo	kerroin	kertoi
nukkua	nukun	nukkuu	nukuin	nukkui
kysyä	kysyn	kysyy	kysyin	kysyi
lähteä	lähden	lähtee	lähdin	lähti
tanssia	tanssin	tanssii	tanssin	tanssi
jättää	jätän	jättää	jätin	jätti

Verbityyppi 1 (A-astevaihtelu)

Jos verbin vartalo on kaksitavuinen ja päättyy a:han, imperfektin i-tunnuksen edellä a > o. Sääntö koskee vain verbejä, joissa sanan ensimmäinen vokaali on a, e tai i.

INFINITIIVI	PREESENS		IMPERFEKTI	
	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona
auttaa	autan	auttaa	autoin	auttoi
maksaa	maksan	maksaa	maksoin	maksoi
rakastaa	rakastan	rakastaa	rakastin	rakasti
ostaa	ostan	ostaa	ostin	osti
odottaa	odotan	odottaa	odotin	odotti
muistaa	muistan	muistaa	muistin	muisti
unohtaa	unohdan	unohtaa	unohdin	unohti

Verbityyppi 1 (A-astevaihtelu)

Poikkeukset

INFINITIIVI	PREESENS		IMPERFEKTI	
	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona
tietää	tiedän	tietää	tiesin	tiesi
tuntea	tunnen	tuntee	tunsin	tunsi
löytää	löydän	löytää	löysin	löysi
pyytää	pyydän	pyytää	pyysin	pyysi
huutaa	huudan	huutaa	huusin	huusi
lentää	lennän	lentää	lensin	lensi

Verbityyppi 1 (A-astevaihtelu)

Kaikki -ltaa/-ltää/-ntaa/-ntää/-rtaa/-rtää-loppuiset, jos a) 1. tavussa on 2 vokaalia tai b) infinitiivissä on 3 tavua

INFINITIIVI	PREESENS		IMPERFEKTI	
	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona	yks. 1. persoona	yks. 3. persoona
kieltää	kiellän	kieltää	kielsin	kielsi
kääntää	käänän	kääntää	käänsin	käänsi
piirtää	piirrän	piirtää	piirsin	piirsi
säveltää	sävellän	säveltää	sävelsin	sävelsi
rakentaa	rakennan	rakentaa	rakensin	rakensi
ymmärtää	ymmärrän	ymmärtää	ymmärsin	ymmärsi

Harjoitus tekee mestarin 1: suomen kielen perusharjoituksia maa-hanmuuttajille on laadittu aikuisille kielenoppijoille, jotka hallitsevat jo suomen kielen perusteet mutta haluavat vahvistaa ja laajentaa taitojaan. Kirjassa käydään läpi perustason opinnoista tuttuja mutta usein vielä keskitason alkuvaiheessakin ongelmia tuottavia perusrakenteita, joiden sujuva käyttö vaatii opiskelijalta runsaasti toistoa.

Mukana on runsaasti monipuolisia rakenteiden muodostusta ja käyttöä harjoittavia tehtäviä, joiden avulla oppija voi edetä perusasioiden kertaamisesta kirjoitetun kielen vaativimpien rakenteiden hallintaan. Pääpaino on muoto-opin kysymyksissä, mutta harjoitukset tukevat myös sanavaraston kertaamista ja laajentamista.

Harjoitus tekee mestarin 1 soveltuu erinomaisesti yleisten kielitutkin-tojen keskitason kokeeseen valmentautuville, ja sitä voi käyttää minkä tahansa oppikirjan ohessa. Tehtävien rakenne mahdollistaa itsenäisen työskentelyn, joten harjoitukset toimivat hyvin myös etä- ja itseopiskelumatenaalina.

9 789518 844764

ISBN: 978-951-884-476-4

KL: K 88.207

Kansi: Mediakettu Jari Peurajärvi

www.arthouse.fi